

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Jn Omnes Totivs Anni Dominicas Æstivas, à Festo Pentecostes vsque ad
Aduentum

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Dominica XVIII. Post Pentecosten.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56306](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56306)

bis amissa esse, nullamq; beatitudinis spem superesse.

3. *Sent. dist. 27.*

Conemurigitur, Christiani, hanc animo virtutem inculpere, quæ nihil est aliud, vt Doctores aiunt, quam amor & dilectio, qua Deus diligitur propter se, & proximus propter Deum. Studeamus hanc virtutē obtine-

Aug. lib. 18. de ciuit.

re, cui nulla nec in cælo nec in terra par haberi potest, nam vt Augustinus ait, *Charitas est donum Dei, quo nullum est excellentius.*

Bern. serm. de carit.

Conrendamus hanc parare, quæ sicut aurum omnia superat metalla, & oleum omnibus supereminet liquoribus; sic omnia bona mundi excedit: studeamus, obsecro, hanc lucrari, quæ ex hominibus Angelos & Deos reddit; scribit enim Augustinus: *Quicumq; secundum regulam vera caritatis viuit, non homo vel Angelus, sed Deus censendus est.*

Li. de vera. his. Dom.

Deniq; demus operam, demus inquam, vt Deum ex toto corde diligamus, & proximum sicut nos ipsos, cum ab illo tota lex & Prophetæ dependeant.

Hanc obsecro, omnipotens & æternus Deus, gratiam nobis præsta; fac quaeso, vt te ex toto corde, tota anima, tota mente, & totis viribus diligamus: totum te corde creatorem; anima, vt Dominum; mens, vt Deum; vires deniq; totæ, vt beatitudinem suam diligant. Et est sane rationi consonum vt hoc modo diligaris: cum enim tu cor creaueris, id tibi totum offerendum est, cum etiam animam creaueris, totam eam tibi dedicare par est: cum menti & intellectui esse dederis, vt te penitus etiam cognoscat necesse est; cum denique ipse vires nobis concesserit, æquissimum est, vt tuo obsequio amorique omnes etiam impendantur. Ad hoc scilicet lex, Religio & natura ipsa nos obligat. Frustra alioquin homines, frustra Christiani diceremur, frustra denique fidem nacti essemus, si te post tot prægnantia præcepta diligere detrectarem. Deinde quoque necessarium est, vt post te, proximum amemus, sicut nos ipsos, ita nempe id fieri iubes, ita censes & præcipis, nos quoque id ipsum facere detreuerimus, modo gratiam concedere digneris. Scimus enim à duobus illis præceptis vniuersam legem & prophetas, atque

omnem nostram beatitudinem dependere, ad quam nos deducat Pater & Filius & Spiritus Sanctus, Amen.

DOMINICA XVIII. POST PENTECOSTEN.

Partitio.

- I. Dignitas & vis fidei quant a sit.
- II. Quid patria, quid cognatis debeamus.
- III. Oblatus ager quorum nos moreat.
- IV. Baiuli & turba quorum.
- V. Qualis fides proficit.
- VI. Qualis morbus sit & conuansatio.
- VII. Qualis remissio & iustificatio.

Ascendens Iesus in nauiculam transiit, & venit in ciuitatem suam; & ecce obserabant ei paralyticum iacentem in lecto.
Matt. 9.

FIGURA

ARCA Testamenti veteris cum è Ca. 2. Reg. 8. iathiarim, triginta hominum millibus stipantibus, in domum Obededom Leuitæ Gethæi venisset, vniuersæ familiæ benedixit, & variis donis ac beneficiis domesticos omnes cumulauit. Hoc non nisi figura fuit veritatis, quam hodiernum Euangelium continet. Videte enim, vt Iesus Christus vera illa arca Testamenti noui, è Iudæa, turbis comitantibus, in domum cuiusdam Capharnaitæ veniens, eandem beneficiis cumulauit & benedictionibus cælestibus repleuit, in eadem Euangelium prædicet, peccata dimittat, & paralytico sanitatem conferat. Equænam Deus bone beneficia! sed equæ etiam materia quam huius horæ spatio vobis audientibus deducam! Hoc itaq; intendo, modo Spiritus Paracleti affulgeat auxilium, & virgo Deipara precibus ad filium profusus mihi gratiam impetret. Quamobrem angelica eam salutatione compellemus:

AUE MARIA.

Constantinopoleos decus Ioannes cognomen.

gnomento Chrylostomus, fidei Catholica excellenciam dignitatemq; dum secum pendeter, quodam loco ait, *Fides religionis Catholica culmen est anima, ostium vita aeterna, & totius veritatis stabile fundamentum.* Huius etiam præconem agens Augustinus inter cetera dicit, *Fides est omnium bonorum fundamentum, & humane salutis initium.* Equidem post duo illa vtriusque Ecclesie lumina, fidem altius extollam, dicamque inter planetas sol est, inter elementa ignis, inter gemmas adamas, inter metalla aurum hoc inter dona & charismata cœlestia fidem esse: ipsa est etiam diuinus ille thesaurus in Ecclesie agro delitefcens, quem qui semelinuenerit, vendit ac distrahit omnia que in mundo possidet: est quoq; illa fax supernaturalis, quæ vbi semel in animo accensa fuerit, nunquam exstinguitur, tantumque splendorem & radios ita lucidos, circumundiq; ei aculatur, vt conspicere etiam mereamur, quæ alioquin sub oculum non cadunt. Est deniq; candelabrum illud aureum, quod in exodo Deus fieri præcepit, quodq; Zacharias in septem lucernas distinctum, & in templo collucens vidit *Et ecce candelabrum aureum totum, & lampas eius super caput ipsius, & septem lucerna eius super illud, & dua olia super illud, una à dextris lampadis, & una à sinistris eius.* Quid significare putatis candelabrum illud in septem lampades distinctum, & duobus sertis redimitum; aliud profecto nihil quam fidem; quæ instar auri in medio Ecclesie respundet, & septem sacramenta, quæ septem illis lucernis similia esse assero, continet, & caritate ac spe velut duabus oleaginis coronis redimita est fides; adhæc scientiarum omnium regina est, sine qua nihil scimus, & cum qua scimus omnia. Et sane Glossa ordinaria super verba illa Prouerbiorum: *Multa filia congregauerunt sibi diuitias, tu vero supergressa es vniuersas;* commentans ait; *Omnes sunt quasi diuitia quedam, scientia vero fidei omnes diuitias scientiarum supergreditur.* Ipsa quin etiam minutum illud viduæ est, quod in templi Gazophylacium coniectum, & Deo à paupercula quadam animæ oblatum, pluris sit maiorisq; meriti cense-

tur, quam omnes oratorum Philosophorumq; mundi huius scientiæ.

Ad eo vt omnes propemodum Theologi Scholastici in primum sentent. fidem ceteris scientiis præclaris tum dignitate tum excellentia præcellere, dicere non vereantur, fundamento illi Aristotelis potissimum innixi, dicentis, scientiam ac disciplinam illam ceteris nobiliorem esse, cuius subiectum est nobilius: at nullum fide subiectum dignius; Rhetoricæ namque subiectum est compositè & ornate dicere, Dialecticæ scite & recte argumentari, Physicæ corpus naturale, Mathematicæ quantitas, Metaphysicæ ipsum esse: at Deus & vniuersa diuinitas vnicum fidei subiectum est. Hinc August. asserit, fidem virtutem quandam esse, quæ pure & simpliciter à substantia quadam diuina procedat; denique omnium Doctorum ea est opinio, fidei scientiam ceteris omnibus dignitate præcellere, & longe etiam certiorè & irrefragabiliorem esse, quod præ aliis in Summa docet & adstruit Angelicus Thomas.

Quamobrem hoc fixum & firmum habeatur fidem aliis omnibus scientiis certitudine & irrefragabilitate præstare; quod hac ratione confirmo: quod cuiusdam primæ & increatæ veritatis lumine cognoscitur certius ac firmius est, eo quod lumine ac ductu veritatis creatæ percipitur. Porro quidquid per fidem cognitum habetur, in Dei schola addiscitur, & per veritatē quandam primam & increatam; fides enim, vt in libro Sapientiæ legere est, à Deo infunditur, & cœlitus descendit, fidei igitur scientia omnibus aliis certior, ac de qua minus dubitare liceat.

Secundo; naturales scientiæ è rebus notioribus procedere solent, earumque fundamenta sunt, principia maxime vniuersalia, & propositiones notiores, in 7. Metaphys. phys. 3. de & alibi tradit Aristoteles: *Scientia à notioribus procedit.* Atqui fides nullam aliam causam agnoscit præter Deum, ne ve vlla principia aut fundamenta, quam primam illam veritatem & reuelationes diuinas. Cum igitur causa nobilior, iuxta Philosophos, nobiliores etiam effectus producat, & fidei effectus

Fides alias scientias supergreditur.

Lib. 8. Topic. lib. 2. de anim.

Li. de Trinitate. cap. 2. 2. 2 q. 4. art. 2.

Phys. lib. de sensu & sensato.

Lib. 1. de a-nima. & li. de causis.

causa omnium nobilissima sit, sequitur etiam ceteris præstantiorem ac digniorem esse.

Tertio. Quidquid testimonio & confirmatione Spiritus sancti scitur, certius est eo quod per creaturas cognoscitur; ceterum quidquid per fidem cognoscimus, Spiritus & testimonio cognitum habetur. vnde *Rom. 3. 1. I Hess. 2.* Apostolus ad Romanos, *Ipse Spiritus S. testimonium reddit spiritui nostro, & ad Thessal. prima, Cum accepistis à nobis verbum, accepistis illud nõ ut verbum hominum, sed sicut verbum Dei.* Quamuis autem ea quæ per fidem cognoscimus, nulla naturali demonstratione cognoscamus, tamen quoniam supernaturali cognitione ea edocentur, multo de iisdem quam de aliis certiores sumus; quod à doctore certiore cum peritior tradantur, utpote Spiritu sancto, de quo dicitur; *Spiritus veritatis ipse vos docebit omnia.*

Hinc audacter infero, minimum fidelium, quamuis in ceteris scientiis humanis stupidissimum sit cor à Deo doctiorem maioriq; cognitione præditum censerem, quæ omnes mundi Philosophi, qui vera fide destituti sunt. Quo spectat & versus ille prouerbialis.

In 3 sent. dist. 23. ar. 1. qu. 4. *Qui Christum bene scit, satis est si cetera nescit.* quo etiam respiciens S. Bonaventura scribit: *Melius est vel modicum de Deo scire, quam omnium celestium simul & terrestrium notitiam habere.* Hinc bene exclamat Augustinus: *Nulla maior virtus fide, nulla maior scientia, nulli maiores thesauri, nulla maior excellentia & dignitas in presenti vita inueniri potest.* Non minora in eam coegerit encomia mellissimus Bernardus, dicens: *Nulla maior nobilitas, in mundo, quam nobilitas fidei Christiana, qua animam sic nobilem facit & sublimat, ut etiam digna sit sedere à dextris virtutis Dei Quin & in Daniele commentatus, hanc illius nobilitatem maioribus celebrat præconis, fides, inquit, attingit inaccessa, deprehendit ignota, comprehendit immensa, apprehendit nouissima, transgrediturq; humana rationis fines, ac natura vsu ac terminos experientia.*

Virtus & potentia fidei naturæ potentiam At non modo magna fidei dignitas & excellentia est, sed maior etiam eiusdem virtus & potentia: omnem siquidem potentiam naturalem superat; quod ita probò: fieri non potest, ut quispiam, quibuscumque

tandem viribus & industria naturali contranscatur, aquis inambulet, & ferrum plumæ instar vndis innatet; illud tamen fides Petri, hoc vero Elisæi effecere. Deinde nemo naturali sua virtute soli, lunæ, stellis imperare potest aut in medio cæli axe cursum eorum sistere & præcipitem impetum sine vilo rerum inferiorum dispendio, & totius mundi machinæ dissolutione, interrumpere; ait enim Aristoteles motum solis generationis & corruptionis omnium esse causam: magnus tamen Israelitarum ductor Iosue vnico verbo solem sistit, & lunæ imperat, ne cursum præcipitaret, sed suspenderetur & noctis vnus pateretur dispendium, die ad horas prolato: *sol contra Gabaa usque ne moueatis.*

Tertio naturæ vires superat, efficere, ne ignis urat, calorem exuat, qualitatem combustibilem & actionem depastiuam amittat, de quo etiam Aristoteles scripsit: *agens 7. Physic. naturale agit necessario, ut ignis semper calefaciat.* veruntamen apud Danielem legere est ignem in fornace Babylonica non aruisse, & fidei iustus obsequendo ardorem & calorem suum rabiemque exuisse.

Quarto, Physice nemo & naturaliter montes transferre potest, aut cogere illos loco cedere; nihil quippe præter naturæ suæ ordinem agere potest, aut nouam actionem assumere: ait enim Aristoteles; *nihil 1. Physic. agit contra naturam suam.* Ceterum montium natura grauis ac ponderosa est, & omnia quæ grauia sunt semper deorsum vergunt, atq; ideo loco moueri, & in aliū transmigrare nesciunt. Christus tamen apud Matt. ait: *Quod si habueritis fidem, dicetis monti, quod proferat se in mare, & obediet vobis.*

Paucis vero ut complectar, omnes naturæ vires quamuis maxime intendantur, demones profligare ac loco pellere nequeunt; ait siquidem de illis Iob: *Non est potestas 1. Iob. 4. super terram, qua comparatur ei, qui factus est, ut nullum timeret.* Marci tamen ultimo legitur, fide eos pelli. præterea omnia naturæ remedia nullum morbi genus quod reuera incurabile sit, sanare queunt, ut cæcis visum, auditum surdis, gressum claudis, leprosis sanitatem, paralyticis membrorum usum redere;

dere; hæc tamen omnia præstat fides; Vnde de illius excellentia ac dignitate facile diiudicare potestis, *Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur.* Hodierno quoque in Evangelio prodigiosam paralytici curationem legimus, sed si dei meritis impetratam, dicit quippe textus, *Videns autem Iesum fidem illorum, dixit Paralytico, confide fili, remittuntur tibi peccata tua.* quam materiam vt methodice deducam, primo de iis qui Christo paralyticum offerunt, ac de aliis eiusdem rei circumstantiis; deinde de prodigiosa paralytici curatione loquemur.

Christus igitur cum nauigio mare Galilææ transierat, in quo horrida illa tempestas, quæ Apostolos maximopere consternauit, accidit, & in terram Gerasenorum peruenisset, & ægros aliquot sanitati restituisset, iterum mare conscendit, in Galilæam reuersurus, ac deinde Capharnaum venit, vbi domum cuiusdam ingressus paralytico membrorum vsu reddidit: at tanta tamque densa cum turba sequebatur, vt domo completa & area interiori homines non capiente, medico æger offerri non posset: quamobrem necesse fuit, per tectum illum funibus in grabato ante medici pedes dimittere, vt cum omnipotenti sua dextra tangendo sanitati restitueret.

In ipso Evangelii limine dubium occurrit, quod antequam proueamur ulterius, dissoluemus. Quidquid hic factum audis, in Capharnaum vrbe maritima, in tribu Zabulon & Nephthalim sitæ, Galilææ totius metropoli factum constat: sed cur hæc ciuitas Christi dicta est? primo quod totius prouinciæ caput & metropolis foret, deinde quod Christus in eadem educatus esset, ac toto propemodum vitæ spat. o ibidem habitasset, vt docent Chrysolomus ac Lyranus. Tertio, & quidem aptius quod, teste Matthæo, relicta Nazareth, in Capharnaum habitatum venisset. *Re ista, inquit, ciuitate Nazareth, venit & habitauit in ciuitate Capharnaum.* Augustinus, Beda, Strabo, Hugo, & Lyranus ideo illam Christi patriam vocatam credunt, quod totius Galilææ metropolis esset, & à qua Nazareth Christi patria dependeret quemadmodum Roma

nus appellatur aliquis, non quod Roma oriundus sit, sed alio in loco, qui Romano imperio & ditioni subiectus sit. Chrysolomus, Theophylactus, Euthymius hoc illam appellatam nomine credunt, quod Dominus sapius ibidem ageret, & vt plurimum habitaret. Tres quippe ciuitates habuisse dicitur Bethleem imprimis in qua natus; Nazareth, in qua educatus; Capharnaum denique in qua commoratus. Audite verba Chrysolomi, *proprium hic, inquit, ciuitatem eius Capharnaum appellauit; Bethleem enim ipsum tulit, Nazareth educauit, sed Capharnaum proprium ipsius erat habitaculum.*

Sed quidquid de rei veritate sit, egregium hic diuinæ sapientiæ argumentum notandum occurrit; filium Dei scilicet in suos prius ciues se, quam in alios benignum ac liberalem demonstrasse. Quamuis enim Christiana charitas omnes respiciat, & erga quoslibet exercenda sit, in consanguineos tamen & notos prius, quam in alienos & ignotos. Quo respiciens tacite amans illa sponsa in Canticis ait, *Introduxit merex in cellam vinariam, ordinauit in me charitatem.* ordo autem charitatis est, vt nostros, id est, propinquos & amicos prius, quam alienos complectamur. Is scilicet & charitatis tum naturæ ordo est. Nam agentia naturalia in proxima semper & vicina, primo virtutem suam & effecta exerunt, ac deinde paulatim ad remotiora delabuntur. verbi gratia, ignis citius calefacit & adurit eos qui eidem vicini sunt, quam remotos & distantes. Quo naturali exemplo docemur Christiana dilectionis ignem, propinquos & consanguineos præ aliis ignotis, benefacendo calefacere debere. Quamobrem sapiebat Apostolus, cum Israelitarum, è quorum semine prognatus erat, damnationem præ aliis (licet nullum, etiam maxime impium, in interitum ruere vellet) singularem quendam rationem deploraret, ingemisceretque si quem illorum legi Euangelicæ refragari ceruere; ait enim, *Veritatis dico in Christo Iesu, nõ mentior, quoniã tristitia mihi magna est, & continuus dolor cordi meo; optabã enim ego anathema esse à Christo pro fratribus meis qui sunt*

Hom. 30.
in cap. 9.
Matth. 1.

II.
Caritas in
patriam ex
ercenda.

Cant. 2.

Agentia
naturalia
in vicina
primo a-
gunt.

Rom. 9.

sunt

sunt cognati mei secundum carnem, qui sunt Israelitae. Caritas siquidem docet & urget, vt de nostratium primo, deinde de externorum salute laboremus.

Sol primo
soluxus
iuos com-
municat
rebus vi-
ciniis.

Sol ille mundi oculus, diei princeps & astrorum rex, prius lumen suum & influxus planeris qui circum illum commorantur comunicat, quam rebus his inferioribus. quo Philosophico aphorismo erudimur, si modo solem imitari, & caritatis iura seruate velimus, amoris nostri & affectus operationes prius erga vicinos, & affines & notos, quam in alienos & incognitos declarandos.

Luc. 4.

Iudæi cum olim Domino vitio verterent, quod apud alios in miraculis parandis effectus esset, & prodigus, nulli vero apud suos, auarus quodammodo, ederet, dicebant. *Quarta audimus facta in Capharnaum, fac & hic similiter in patria tua.* Quasi dixissent, quis ille tuus agendi mos est, magister: vt nimirum alienos complectaris, tuos vero ciues negligas & quodammodo contemnas? vt Capharnaum miraculis tuis illustres, patriam vero tuam Nazareth in gloriam iacere sinas, nullo ibi miraculo patrato? sensus Iudæicæ huius reprehensionis ostendit, propinquis prius quam externis caritatem declarandam.

Dan. 4.

Qui suis
benefici
non sunt,
vita sunt
indigni.

Arbor illa Nabuchodonosor, quæ nõ suis sed bestis sub illa pascere solitis, fructus proferebat, quamprimum deiecta & excisa fuit: quo edocetur, illos qui opibus abundant, & tamen parentibus, & consanguineis eisdem non communicant, sed in bestias, id est, canes, equos alienos, & meretrices effundunt, vita indignos esse atque in periculo versari ne deiciantur, & diuinæ iustitiæ securim experiantur.

Mat. 15.

Mulier illa Chananæa, filiar, quæ à dæmonio diuexabatur sospitatem deposcens, & enixissime efflagitans, tandem tacite importunitatis acculata, à Domino audiuit, *Non est bonum sumere panem filiorum & dare canibus.* Id est, Acquumne putas, aut non potius indecens, me Iudæis, qui filii mei veterini sunt, & quorum ego pater miraculorum panem auferre, quo Chananæos, qui canes sunt, & bestiarum ritu viuunt, eodem pascam ac reficiam? Illi porro filiis panem auferunt, quo canibus illum tradant, qui in

externos caritatem declarant, propinquis vero suos petrantur; quos Christus tandem aliquando hoc nomine reprehendit.

Vidua Sareptana cum ab Elia propheta, sui vt miseretur, & fame propemodum tecto, panis buccellâ elargiretur; paupertatem suam quamprimum patetens, ait, *Vidua Dominus Deus tuus, quia non habeo panem, nisi quantum pugillus capere potest farina in hydra, & paululum olei in lecytho: en colligo duo ligna vt ingrediar, & faciam illud mihi & filio meo, vt comedamus & moriamur.* Perinde ac si diceret, Adsit tibi Dominus vir Dei, e quid hocce tempore tibi opulari nequeo; pauillum enim illud alimenti quod habeo mihi cedit, & filio; neque enim æquum est filium meum vt deseram, quo tuæ necessitati succurram, tuæ inquam, quem nunquã prius mihi videre contigit, ac ne defacie quidem noui. Quo efficere volebat, charitatem exigere prius vt nostratibus, quam alienis & externis succurramus.

Pauperula illa Prophetæ cuiusdam vidua, quam quotidie creditores solcite & importune ob debita coniugis diuexabant, cum oleum Dei permissu & Elisæ intercessione excreveret, primo vasa domestica, ac deinde vicinorum repleuit; & sane quod notatu dignum, quam primum vt mutuo vicinis sumta replere desit, non legitur oleum amplius excreuisse. Quo mysterio edocemur, caritatis oleum primo in parentes, affines, amicos, propinuos, domesticos ac familiares, ac deinde si quid superuerit, in alios effundi debere. Atque simul hic notandum est quamprimum vt benefacere & opulari, proximis cessamus, oleum caritatis in animam nostram non amplius redundaturum.

Quamdiu Abraham Patriarcha illiberis fuit, non mediocriter cruciabatur, quod externis laboraret, & hærede careret, in quem hæreditas, bona, facultates, opes deuoluerentur; quamobrem lachrymans dicebat & gemens: *Ego vadam absque liberis, & filius procuratoris domus meæ iste Damascus Elieser. Addiditque Abraham, mihi autem non dedisti semen, & ecce vernaculus meus,*
HARES

heres meus erit. Id est, Rationi nequaquam consonum est Domine, ut illa, quæ tanto sudore quis parat, spe quadam amatus filii illa suis relinquere, in seruorum & alienorum manus deuoluatur; repugnant quippe leges charitatis & iura naturæ. Quamobrem liberos mihi clargere Domine, ut illi omnium facultatum mearum heredes sint & legatarii. Atque hinc infero, propinquis & affinis prius esse succurrendum, quam externis nulloque sanguinis, affinitatis aut amicitia iure coniunctis. Idcirco Dominus hodie patriam ingressus miraculum illud patrauit, & paralyticum sanitati restituit.

III. *Et offerbant ei paralyticum.* ò singularem & insignem oblationem! Tria hic anima mea, in paralytici huius oblatione notanda veniunt. Primum scilicet, quod cum tanta populi multitudo conuenisset, ut baiuli qui paralyticum hunc deferabant, ad Christum accedere non potuerint, quo eum coram sanaret, rectum domus alterius frangere; regulas auferre, & funibus eum demittere non dubitauerint, & proximo damnum inferre, quo paralytico sanitatem impetrarent. Insignis profecto charitatis actus, & egregium documentum, quo docemur, nullis parcere sumptibus, nullas expensas subterfugere; imo quauis periculo exponere, quando de sanitate proximi & de animæ eius salute agitur: illa scilicet rebus omnibus anteponenda est.

4. Reg. 5. Naaman præfectus castrorum regis Syria, quo sanitatem corporalem obtineret, regiam aulam deseruit, palatio suo exiuit, eque Syria in Iudæam descendit, & decem talenta argenti, sex millia aureorum, & decem mutatoria vestimentorum secum tulit. Quo edocere gentilis ille voluit, ad sanitatem recuperandam nullis esse sumptibus parcendum ut qua nihil sit vel haberi possit pretiosius. Adeo ut teste Platone, nonnulli Philosophi summum in ea bonum ac felicitatem existimauerint. Et sane Lucianus & ex eo Cælius Rhodiginus tradunt Pyrrhum Epirotarum regem, qui diuturno bello Romanos lacelluit, diis victimas & holocausta mactantem nihil

Tom. 2. Pars. Æstina.

aliud ab eis petere solitum quam bonam valetudinem, non vero opum incrementum, latiores regni terminos, & luculentiores de hostibus victorias; habita enim sanitate & valetudine, omnia se habere credebat, hac vero si careret, vitam ipsam non vitam, sed mortem acerbiorē, existimabat.

Secundo nota, mundum hodie aliud nihil Deo offerre quam paralyticos, peccatores, ægros, si quæ enim in familia sit deformis, claudicans, gibbosa, aut monstrosimilis, in monasterium illa detrudenda est: si quis inter filios bardus sit aut stupidus vel obtusioris ingenii, qui nullam sui spem excitet, maculam autem vel næuum præferat, denique qui paralyticus sit, ordinibus sacris adiudicatur. O tempora, ò mores! Mundus, quod ceteris est deterius, Deo offerret, meliora reseruat sibi: sanos inquam ingeniosos & exercitatos sibi retinet, ægros, claudos, paralyticos, id est, ignaros & asinos consecrat Deo.

Quapropter non errauero, si mundum profano Caino esse dixero persimilem, qui Deo morbidas, ruffientes & macilentas oues e grege offerebat, pinguiore vero & meliores sibi reseruabat. Is igitur pater familias Cain quidam est, qui ex vniuerso familiae suæ grege, macilentissimum, stupidissimum, vel etiam deformissimum Deo in sacrificium offerre conatur, id est, ad ordines factos illum ingerere vel in monasterium aliquod compingere; optimos vero, pinguios, & optimo & felicissimo ingenio donatos sibi reseruatur, ut in mundo eos profanos reddat.

Sodomorum Rex cum Chodorlahomor regem Elamitarum bello superasset, & victoriam amplissimam retulisset, Abrahamo partem spoliatorum postulanti ait, *Da mihi animas*, id est, homines, (anima enim pro homine capitur) cetera tolle tibi. Versutus ille sibi postulabat dari viros belli peritissimos & strenuissimos, asinos, equos & alias bestias Patriarchæ cedit. Idem facit & mundus nam in diuidendis spoliis egregios & cordatos summi que ingenii adole-

Qq

lescen-

Deo mundus hodie non nisi paralyticos offert.

Mundus cum Deo collatus.

Gen. 4. Similis mundus Caino.

Gen. 14.

lescētes sibi sumit, Dei vero asinos & stupidos reseruat, & non nisi paralyticos offert.

Exod. 19.

Legem Moysi Deus cum daret, omnem bestiam monte voluit abesse: *Bestia qua tetigerit montem, moriatur.* Religiosus est Ecclesiasticus status, montis cuiusdam ac perfectionis speciem refert, in quo diuina lex traditur, & mysteria communicantur, ad quem bestias nisi vitæ adire periculum velint, nefas est accedere, ignaros inquam & imperitos, nullaque rerum cognitione aut scientia ornatos: qui vero sese ingerere præsumpserint præfens adeunt periculum, & diuinam indignationem prouocant. Miphiboseth regio prognatus stemmate, Saulis nepos è Ionatha sed claudus, & paralyticus, audito

2. Reg. 9.

Dauidem omnia paterna bona illi velle reddere (*ne timas quia faciens faciam misericordiam propter Ionatham patrem tuum, & restitutam tibi omnes agros Saul patris tui, & tu comedes panem in mensa mea semper*) ad pedum defectum respectu habito, tantis beneficiis indignum pronuntiavit, dicens *Quis ego sum seruus tuus, quoniam respexisti super canem mortuum similem mei*: Docemur hac historia, illos qui ad dignitates Ecclesiasticas euocati sunt, cum quo ad ingenium paralytici sint imperfectiobus suis ob oculos habitis, excusare se debere, ac proinde se tantis oneribus indignos pronuntiare; sed pro dolor! eos præ cæteris mundus eligit, & beneficiis Ecclesiasticis adplicat, ad honores sublimat, Deo deteriora melioribus sibi reseruatis, offerendo.

Terrio notandum hic est, obturbam & confertam hominum multitudinem fieri, quo minus paralyticus hic Domino listi queat, & sanitatem recuperare: *Et non inuenientes, qua parte illum inferrent præ turba.* Mundus scilicet & prauorum hominum contubernium semper impedimento sunt, quo minus bonum operemur, & promptam nostram ad virtutem propensionem elidunt & evertunt: quare quicumque boni aliquid lucrari & meritum sibi comparare desiderat, è mundo se subducatur necesse est.

Psal. 54.

Ita fecisse se ostendit Dauid rex, cum enim perfectum haberet, quanta in mun-

do & in tumultibus sæculi pericula occurrant, alas exposcit, & in auem conuerti desiderat, quo è mundo quamprimum se prouipiat: *Quis dabit mihi pennas sicut columba, & requiescam.*

Quotnam Deus bone, paralytici, quot morbidi, quot cheu peccatores à mundo impediuntur, quo minus ad Deum accedant, vt ab interna animæ paralyti curentur? at quotnam potius sunt, qui in negotiorum sæcularium tumultibus & conferta mundanarum sollicitudinum turba suffocati expirant? quod historia è Regum libris depropra manifestum reddet. Cum Samaritæ, Assyriorum spoliis onusti redirent, tanta hominum, in porta urbis fuit constipatio, ingredi gestientium, vt regis præfectus, ad turbas compescendas destinatus, à multitudine obrutus fuerit & suffocatus. Quotnam cheu! duces, quot generosæ animæ in hoc mundo, vel Ecclesia potius constituta ad populi regimen, ac rerum publicarum directionem, mundanis turbis oppressæ, & obruta negotiis, expirant. Mundo exeat ergo qui vult esse pius, ac vitam honestam ducere: Mundus quippe nebula est, quæ omnes nostros conceptus dissipat & destruit, & animam intrinsecus variis negotiis inuoluit, cum præsertim virtutis iter nos videt insistere, vitæ emendationem concipere, & captum vitiorum tramitem velle deferere.

Pharao videns Hebræos in Ægypto detentos vero Deo suo victimas immolare velle, ita eosdem negotiis obrutare voluit, nullum vt illis otium suppetere aut tempus, quo de Deo sacrificiisque cogitarent, credebat nempe ab otio & quere, sanctas illas cogitationes proficisci, *Vacatis inquit, otio, & idcirco dicitis, Eamus & sacrificemus Domino. Ite ergo & operamini, palea non dabuntur vobis, & reddetis consuetum numerum laterum.* Verus quidem Pharao mundus est, qui cum videt, nihil præter diuinum obsequium nos spirare, vitam in melius comutare, mores componere, penitentiam cogitare, & cor nostrum Deo in sacrificium offerre, tunc nos occupat, negotiis obuiat, & sexcentis animam curis & anxietatibus grauat.

Hiaco

Mundus
cōtrarius
bono no-
stro pro-
posito.

Exod. 14.

Israelitæ dum se in libertatem vindicare, in patriam reverti & vincula dirissimæ captiuitatis dirumpere conarentur; tunc etiam hinc Pharaõ exercituum cogere, copias in aciem producere; illinc vero celsa montium cacumina & rubri maris gurgites sese opponere; adeo ut quo se verteret, aut quod iter insisteret, populus nesciret, ac denique nullus effugii locus esset. Docet hæc nos allegoria mundum, quoties pii illius tyrannidem fugere; vanitates deserere, & negotiis secularibus se eximere gestiunt, tunc econtra occupationum agmina opponere, montes impedimentorum obiicere, tunc rubra sollicitudinum maria assurgere, quæ cursum retardent, bonos conceptus elidant, & propositum euertant. Denique mundus semper impedit, quo minus animæ Deum accedant, quo a paralyti sanentur. Atque hæc occasione Euangelii, quod videam præ turbis paralytici huius baiulos Christi accessu arceri.

IV. Paralyticus hic dicebatur.

Et offerrebant ei paralyticum. Verosimile est, paralyticum hunc diuitem & opulentum fuisse, quod plurimos illius obsequio videam occupatos; tum in deferendo, tum vero in domo aliena dirupto tecto deustanda, in quo non modicum inquilino damnium inferebant. Sed nouerant, eum cuius causâ hæc omnia fiebant, damnum si quod inferebant, facile refarcire posse. Atque hoc inde colligo, quod alius ille paralyticus, de quo in Ioanne mentio, qui triginta & octo annos paralyti diuexatus fuerat, ab hominibus derelictus, hominem non haberet, qui in piscinam illum mitteret, *Hominem non habeo, qui me mittat in piscinam.* ac hic quatuor seruos habet, qui quocumque eum deferunt, adeo ut ad domorum etiam fastigia & tecta non grauentur, quo eum ante Christi pedes demissum constituant.

Pastorum cura grauis.

Gen. 3.

Dici non potest, quantopere hi baiuli laborant in paralytico hoc Redemptori offerendo: tectum conscendunt, aliorum domum denudant, turbarum compressionem sustinent. Hæc quanti constat pastori ac præfati vnica ouicula, antequam ad creatorẽ Deum adducatur; quã stererunt oues Labani Iacob? adeo ut somnus ab eius fugeret oculis, &

sexcentas subiret molestias & difficultates.

Quanto sudore laboreque constitit vnica ouis Dauidi Pastori, cum faucibus leonis & vrsi, quo vitam ei conseruaret, eam violenter eripuit, ut de se ipse dicat, *Venebat leo vel vrsus, & tollebat arietem de medio gregis, & persequebatur eos & percutiebam, etuebantque de ore eorum.* 1. Reg. 17.

Quantum facestis negotii, quanto sudore constatis pastoribus vestris, o paralytici, o peccatores? Quas Moyses subiit molestias, quot difficultates expertus est, quo populum illum refractarium & rebellem Deo conciliaret? Quantopere laborauit pius ille Samaritanus, ut viatori faucio qui in deserto Ierichuntino in latronum manus inciderat, sanitatem redderet? Tanto animarum zelo earumque lucrifaciendarum, & in viam salutis reducendarum desiderio tenebatur Paulus, ut anathema esse velleret profratribus suis. Ira namque Romanis scribit *Optauit anathema esse, à Christo profratribus meo.* Id est, vltro me ipsum gloria, quam in Christi præsentia, spoliaui, quo fratres meos Christo lucrifacerem. Rom. 10.

Atque hinc fortasse Dominus Apostolos salii similes esse dixit, minutim frangitur, ut comedentibus palatum exacuat, & condimentum cibis afferat. Dicitur Pelicanus sancti pullos sanguine alere proprio, vitamque illis vltro impendere: ita pastoris seduli & zelosi est, magno erga oues suas amore & zelo affici, & baiulos hosce imitari, qui non mediocrem subeunt molestiam, antequam CHRISTO paralyticum hunc repræsentent.

Et ecce offerrebant ei paralyticum. Si labor Pastores & molestia magna, eorum profecto caritas fideles longe maior cum salutis proximi causa nullo labore aut molestiam subrefugiant; miles lectum simul & agrum deferunt, cum vero per ostium eundem Saluatori offerre non possent, domus fastigium conscendunt, è quo illius funibus dimissum ante pedes Iesu Christi sistant. Vehemens sane flamma, ingens amor, ardens caritas, insignis quoque mysterium & simul stimulus, ut mundi calamitates & mala deploremus. Si quis enim ad virtutem aspirat, & sanctum

desiderium concipit, nemo adest, qui adiuet, qui deserat, qui auxilietur, qui animam addat: ac si in alteram vergat partem, & vitiorum studio teneatur, sexcenti opem pollicentur. at nemo est qui auxilium spondeat.

Quamprimum vt Seba, vir ad seditiones concitandas idoneus & nouarum rerum studiosus tumultum excitare coepit, & populum commouere dicens: *Non est nobis pars in Dauid, neq; hereditas in filio Isai*; omnes eum quamprimum secuti sunt, concitationem laudarunt, & datis sibi mutuo dextris, aduersus regem coacto exercitu insurrexerunt. *Et separatus est omnis Israel à Dauid, secutusq; est Saba filium Bochri.* Impii scilicet mille fautores & auxiliares, qui partes suas sequantur, inueniunt, bonos vero & cordatos nulli omnino sequuntur, sed deserunt omnes.

Abimelech cum Israelitis praefecturam ambiret, & omnibus artibus ad eandem conaretur ascendere, inopes quamprimum & vagabundi, ac rerum inopia pressi, & impiis Sichimitæ, in eius nomen iurauere, illiusque partes secuti sunt; *Qui conduxit ex eo viros inopes ac vagos, secutiq; sunt eum.*

E qua historia colligere licet, cum coniuatio quaedam inita est, & nefarii quoddam consilium concipitur, improbos & sceleratos quamprimum & lingua & manu auxilium spondere, ac re ipsa afferre, & rebellem velut ducem sequi.

Omnes improbis fauent.

Adonias cum patrum inuadere regnum patre etiamnum viuo, praeter fas & nefas statuisset, summus Sacerdos Abiathar, & militiae Praefectus Ioab, illi sacramentum praestiterunt, & plerique e regni principibus in illius nomen iurarunt: *Et seruus eius cum Ioab filio sarcina, & cum Abiathar Sacerdote, qui adiuuabant partes Adoniae.* Hinc eruo, si quis Deo, sanctis, Ecclesiae bellum moueat omnes in illius verba iurare, vitia amplecti: at qui virtutem docent & poenitentiam, qui ad cultum diuinum & ad praceptorum Dei obseruationem, exstimulant, derelinquuntur, & vix vllum reperire est, qui eorum patrocinium, partes & curam suscipiat.

Abalom ambitione tumens & regnandi avidus, cum aduersus patrem insurgeret, & exercitum in aciem produceret, *scito 2. Reg. 15. corda uniuersus Israel secutus est eum.* Cum 2. *Esd. 4.* vero templi Ierosolymitani ruinae post captiuitatem Babylonicam restaurarentur, omnes circumquaque vicini obstitere. Quibus etiam designatum arbitror, impios dum quod nouum consilium agitant, mille quamprimum socios & sceleris administratos, suadores, laudatoresque reperire: piis vero, dum quod vitae melioris propositum concipere, & consuetudinem honestam inducere satagunt, omnes omnino mortales impedimentum obicere, & molimina interrompere. Quare vt & prius dicere memini, omnes vitio obsecundarunt, & sceleris stipulantur; virtuti & viris honestis hominum nullus; vt e praesenti Euangelio redditur manifestum, in quo omnes paralyticum quo minus sanitas reddatur, impediunt, cum locum date baiulis recusent.

Et ecce offerrebant ei paralyticum. Equas subeunt, Deus bone, homines molestias, quo corpus sanitati reddatur, vt vero anima sospes & integra sit, nullam penitus: Naaman Syrus, difficili ac molesto suscepto *4. Reg. 5.* itinere, nullis parcat laboribus ac sumptibus, quo à lepra mundetur, & de anima lepra ne hilum sollicitus est. Idipsum in saeculi huius hominibus deplorandum, qui nescio quid non agitant, & omnem lapidem mouent, quo corpus conseruent, anima vt salua sit, vix pedem loco mouent. Videre vt hic baiuli de corporali paralyti pellenda laborent, de peccatis animam infirmis cogitent quidem.

Et offerrebant ei Paralyticum. Non possum quin eorum caritatem, benignitatemque demirer, quam econtra in domesticis Iob requiro, quorum nullus viro sanctissimo aeternis fatiatis opem vel auxilium tulit, adeo vt conquestus ipse dicat, *Frater fui draconum, & socius struthionum;* tacite enim eorum crudelitatem, & verborum venenatam fraudulentiam sugillans. Dracones porro vocat, quod sicut dracones ardenti suo spiritu aërem inficiunt, & in ignem conuertunt (vnde illos ignem euomere, & faucibus flammas.

mas eiaculari commenti sunt poeta) ita amici verbis quæ ore proferrent, quæ non nisi blasphemæ, iniuriis & calumniis plena erant, animum illi & viscera adurent, præsertim cum efficere contenderent ob ræcita eum peccata aliisque incognita tantis eum à Deo flagellis corripi, atque illa ipsa esse, quæ iram diuinam accenderent.

Struthio
symbolū
crudelita-
tis.

Vt autem feritatem illorum & rabiem ostendat, inter struthiones se vivere deplorat: tanta siquidem struthionis feritas est, vt quantumvis naturali quodam stomachi calore, terram, ferrum, chalyba & petras durissimas concoquat, in pullos tamen crudelis sit vt quæ maxime. Ouis siquidem plumoso corpore ceterarum auium modo, quo eadem ab æstuantissimo Africae sole defendat, non incubat, sed solo intuitu eadem excludit. Vnde efficere volebat Propheta: Tanta amicorum meorum in me exstitit crudelitas & inhumanitas, vt cum me calamitatibus oppressum, & tantum non exanimatum cernerent, nullam mihi operam tu'erint, imo ne plumam ad corpus tegendum dederint, sed solo intuitu mihi conati sunt succurrere, & misericordiam meam coram intueri. At maior proculdubio caritas fuit amicorum paralytici huius, cum ipsi suis eum humeris ad Christum ferre non grauentur, & coram offerre.

V.
Magna fi-
des eorum
qui para-
lyticum
hunc ad
Christum
tulere.

Magna inquam & singularis eorum fuit caritas, at non minor fides, cum illius intuitu Christus eum sanitati pristinae restituit, ait enim Euangelista: *Videns fidem illorum*, è quo elicere poterimus, fidem alienam paralytico ad corporis simul & animæ salutem plurimum contulisse, atque huc trahere possumus illum symboli articulum. *Credo sanctorum communionem, & remissionem peccatorum.*

Magna siquidem inter nos & Christum communicio est; & quidem talis, qualis inter corpus & caput. Nos enim omnes pretiosi illius sanguinis, meritorum passionis, Sacramentorum, Euangelii, doctrinæ, exemplorum, mortis denique illius simul & vitæ participamus. Hugo gloriatur omnium Christianorum nomine Apostolus, *Fidelis Deus; per quem vocati estis in societatem filij eius Iesu Christi, Domini nostri.*

Deinde vero præter hanc bonorum meritorumque societatem & communionem, est & alia quædam inter nos & sanctos in cœlum admissos, militantem inquam & triumphantem Ecclesiam. Omnes enim cœlites pro nobis indies apud Deum clementissimum intercedunt. Quam cœlestium communionem eum David rex consideraret, Deum glorificans ac laudans aiebat, *part. Psal. 18. ceps ego sum omnium: mentium te.* Ioannes etiam in Apocal. vidisse se ait, viginti quatuor seniores, qui se coram agno prosternendo, *habebant singuli cubitum & phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum.*

Cum igitur sancti precibus & orationibus opus non habeant, efficitur preces illas & orationes quas effundunt, in nostrum emolumentum cedere, & sæpius etiam ignorantibus prodesse. Nemo autem dubitet, cum batulorum horum fides etiam paralytico profuerit, *Videns fidem illorum.* Scio hæreticos, novos illius Euangelii interpretatores hocce loco abuti, & hoc ipso astruere conati fidei soli iustificationem adscribendam non vero operibus, atque ita consequenter per solam fidem peccata dimitti. Non ait, inquit, *Euangelista, Videns opera illorum* Hæreticorum, vel laborem & molestiam inferendo, hoc loco in funibus demittendo, & coram pedibus abutuntur. **CHRISTI** collocando exhaustam; sed

videns fidem illorum, quod aliis etiam locis infinitis stabilire & confirmare gestiunt, vt illo imprimis, qui infra sequitur, *Con-Mare 5. fido filia, fides tua te saluam fecit; & Noli ti-Luc. 17. mere, credetantum, & salua eris; & Surge & Luc. 18. wade, quia fides tua te saluam fecit; & cæco ait Christus: Respice, fides tua te saluum fecit; & aliis plurimis. Quibus respondeo, vt Prima iu-Catholici hoc loco respondere solent, non stificatio- inficiari nos, primam iustificationem, de sine ope- qua in locis iam allegatis est mentio, sine ribus per- operibus fieri, attamen hinc elici non pos- agitur. se, soli fidei illam adscribendam. Inter fi- dem enim & opera interstitit caritas, quæ teste Petro, *operit multitudinem peccato- 1. Pet. 4. rum; & de peccatrice muliere ait Dominus, Luc. 7. Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum.**

Q. 9. 3. Cum

Cum igitur fide peccata remitti audis nulla caritatis mentione facta; credas etiam oportet; ex aliis locis, per caritatem illa dimitti, ubi vero non fidei, sed solius dilectionis est mentio, per fidem etiam dimitti, & quemadmodum è locis illis, in quibus nulla fit mentio, colligi non potest, per solam caritatem sine fide peccata remitti, ita ex illis, in quibus caritatis non meminit Euangelista, non inferri, solam fidem iustificare.

Triplex
hæreticis
fides.

Nam sicut caritas sine fide esse nequit, nec sine caritate viuere potest fides: fidei tamen prius quam caritatis in iustificatione fit mentio, non quod hac nobilior sit aut efficacior, sed quod in ordine virtutum prima sit. Secundo, Nouantes hi triplicem docent haberi posse fidem, historicam, qua credimus omnia, quæ dixit Deus esse verissima; alteram miraculorum, qua credimus, nihil omnino esse quin efficere queat Deus, postremam fidem Christianam, atque hanc iustificantem, qua credimus, meritis Christi peccata nobis condonari. Addunt insuper noui hi Euangeliei, triplicem hanc fidem, per omnia tribus, quæ in Deo reperiuntur attributis respondere; historicam scilicet veritati, miraculorum, potentia; iustificantem vero, bonitati: ac sola hac postrema iustificari nos posse. Sed cæcutiunt hic & caligant, atque adeo omnibus fatuitatem & ignorantiam suam aperiunt: in omnibus enim locis quæ allegant, quæque ad rei quam efficere & probare conantur, euidentiâ spectare credunt, nulla fidei iustificantis mentio. *Videns Iesus fidem illorum.* Ecquam fidem? fidem haud dubie miraculorum, qua credebant Christum paralytico sanitatem restituere posse; non vero iustificantem, quam ne somniando quidem cogitarunt: cum nunquam audiuissent, imo Christus nondum dixisset, hominum se redimendorum causa mortem debere oppetere. Ait Hæmorrhoiis Dominus: *Vade, fides tua te saluam fecit.* Ecquæ fides? ipsa etiam miraculorum, quâ mota dixerat intra se: *Si tetigero tantum simbriam vestimenti eius, saluus ero.*

Matt. 9.

Cur igitur tot loca coaceruant, quibus probent, solam fidem iustificare? cum è nul-

lo horum id colligi queat, & in nullo fidei, quam iustificationis causam esse credunt, mentio vel minima fiat? At euidentius eorum impudentia & cæcitas apparet cum non vident vel potius videre recusant, in omnibus locis supra productis, de fide sua iustificante sermonem esse non posse, quamuis fortasse de fide qui circa miracula versatur, non agatur: quod in horum plerisque alienæ & non propriæ fidei mentio fiat, ut hic eorum qui paralyticum tulerant. Adulteri enim, iuxta illos, fide aliena iustificari nequeunt, sed propria; quoniam, inquit, iustificamur, quod iustitiam Christi metuamus, metuendo autem nostram illam facimus, cum vero nostra est, iustificati iam sumus; id est, iustitia Dei circumdatur & vestiti, eorum Deo iusti habemur & sumus.

Quanam igitur vesania, cum sola fides propria iustificat, locis his probare conati sola fide nos iustificari, in quibus non de fide propria, sed aliena, non de iustificante, sed de illa quæ circa miracula versatur, agitur. Tempus iam est: ut de miraculo nostro loquamur, quod materia reliquum erat.

Christus igitur videns Paralyticum iam coram simulque illius & baiulorum fide perspecta, magna cum modestia ait, *Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.* O miracula, & paradoxa! Agnus patrem se facit luporum, virtus ipsa vitio blanditur, Deus peccatores filios vocat, medicus peccata remittit, iudex reos consolatur, Messias morbos sanat. *Confide fili.* fidem imprimis ei commendat, sine illa enim peccatorum remissio fieri nequit, sed illa imprimis necessaria est filium vocat, animum ei ut ria addat, & de recuperanda sanitate certum quodammodo reddat, simulque spem suggerat cum sibi nomen audit, fore se aliquando omnium bonorum ac meritum illius hæredem, nam, ut bene argumentatur Apostolus: *si filij, ergo & hæredes.* felix igitur filius, talem qui nactus fuerit patrem. Sed paralyticum iam adibo & quis qualisve sit indagabo. Eminus me conspiciat Palladius, innuit & exclamat, genus humanum esse, cui Adæ peccatum pa-

Fides ad
salutem
necessa-

ralytin

In Matth.
cap. 9.

paralyfin attulit, dum potentia & facultates eius rationis iugum excussere, & obsequi detrectantes; dominum affectarunt, grauissima paralyfi ex cruciatu. Hunc diligebant omnes iusti, qui ante Messiae aduentum in mundo vixere, qui ardentibus votis ac precibus salutem illius quotidie a Deo postulauerunt.

Paralyticus hic peccatoris typus.

Equidem post tantum doctorem, quantum e vultu illius & agendi consuetudine colligere queo, peccatoris eum imaginem gerere dico; arque huius occasione assero paralyfin quamdam spirituale esse, cuius vt naturam sciatis, e corporali paralyfi, facile eamdem perspicere poteritis.

Nam quemadmodum ex hepate venae sanguineturgida, e corde vero arteriae dimanant; ita nerui e capite, per quos currunt spiritus, quos medici animales vocant, qui per totum dispersi corpus, motum simul & sensum causantur. Si vero temperatus & prauius quidam humor subintroat interdum, & meatus obruret, tunc membra omnia occlusis vitalibus spiritibus, motu penitus destituuntur, & paralytica sunt; hinc est quod paralyticus mortuo sit similis, mortuus siquidem lecto affixus omnium membrorum vtu & exercitio penitus priuatus est.

Peccatum animae paralyfin adfert.

Porro idem penitus efficit in anima peccatum. Cum enim duae & quidem penitus inter se contrariae & discrepantes in homine qualitates reperiantur, brutalis altera, & altera angelica; a Deo ipse conditus est, vt superiorem animae partem, quae intellectum, memoriam, & voluntatem continet, ad diuina & caelestia sustolleret.

Sed peccatum ita eadem facultates inficit & corrumpit, vt paralyticorum instar, sensu & motu erga caelestia destitutae, cupiditatum & desideriorum caelestium grabatis affixae iaceant.

1. Reg. 18.

Incolae Gabaa cum se a Rege Ammonitarum obsidione premi cernerent, pacem ab eodem missis legatis postularunt, *Habeo nos foras, & seruiemus tibi.* Sed pro insita ille crudelitate respondit, *in hoc feriam vobiscum fœdus, & seruiam omnium vestrum oculos dexteros.*

Idem omnino fœdus cum impiis iniisse. Duos hodie videtur inferiorum tyrannus Satan. Cum e mo spirituum spiritualis homo binos habeat oculos, scilicet, quo caelestia & diuina contemplatur; & sinistram quo in terrenales: vno ac mundana collimat; ita scelestus ille car-cœlum animalium & mundanarum naturam peruertere terram & commutat, vt cum in rebus terrenis videri cōtemplandis perspicacissimi sint, in caelestium contemplatione penitus cœcutiant, & talis paralytis oritur, quae hominem mortuum reddit, & omni sensu erga diuina priuat.

VI.

Vera autem eorumdem iuuandorum ratio ipsa est peccatorum remissio, quam hic, vt videtis Christus paralytico concedit, *Remittuntur tibi, &c.* Quarat non immerito aliquis, cur Dominus peccata dimittat, peccatorum veniam non petenti, sed vnicam carum corporis salutem & sospitatem querenti, effeclia & Sanctus Hieronymus, Euthymius, & Theo phylactus respondent vnanimiter, morbum forsitan & paralyfin peccatis illius imputari debuisse, & ab illis originem duxisse; quapropter prius eadem delere voluit; quam morbum curare. Probabile quoque est, quod ait Chrysostomus, Christum scilicet scribis, calumniandi carpendique occasionem dare voluisse, vt eadem ratione euidentis diuinitatis suae ederet argumentum, e calumnia eorum proeclusum, forsitan etiam, vt ostenderet, quidam in primis paralytico querendum esset.

Dixerat quippe alias, *Quarite primum regnum Dei, & iustitiam eius, & haec omnia adijcentur vobis:* id est, animae vestrae salutem rebus corporalibus praepone, & quidquid ad vitam & corpus necessarium fuerit, abunde vobis suppeditabitur. Iam vero ait, *Remittuntur tibi peccata tua.* Et sane sapius in sacris litteris legimus peccata morborum originem esse. An non enim ait, *Peccata increpat quoque per dolorem in lectulo, & omnia morborum causa eius marcescere facit.* Quin & Ezechias rex a grauis morbi periculo liberatus, Deo gratias agebat, quod ob peccata morbo se afflisset, *Tu autem oruisti a me.*

mam

man meam ut non periret, proiecisti post tergum tuum omnia peccata mea, quæ morbi mei causa & origo fuerant.

Igitur summus hic medicus hanc medicationem à peccatorum remissione orditur, velut ab origine & fonte totius mali, scit enim sine delictorum remissione morbidum sanitatem tam prodigiöse & miraculose recuperare non posse, imo ne mereri quidem. *Annos meministi, alteri olim paralytico dictum esse: lam amplius noli peccare, ne deterius tibi contingat: ostendere satagens peccata paralytici illius causam esse hic vero ait: Remittuntur tibi peccata tua.*

Ioan. 5.
Deus plus concedit quam peti ab illo poterat.

Egregia hic bonitas & admirabilis clementia elucet. nam cum paralyticus hic non peccatorum remissionem, sed sospitatem corporis peteret, tanta Domini erga illum liberalitas exstitit, ut non minus hanc quam illam concesserit; quin & hæc illius agendi est ratio, ut plura semper elargitur, quam fortasse ab eo petere possumus; est enim ille in dando profusior, quam in petendo nos audaciores. Quod variis è sacris litteris exemplis confirmare poterimus. Orat Abraham, Ismael sospes ut sibi conferretur; conseruat Deus, neue hoc fecisse contentus, è legitimo coniugio filium Isaac nomine etiam supererogatur Salomon solam petit sapientiam, addit diuitias. Veniam peccatorum dumtaxat postulat Manasses, & amissum ei reddit diadema & regnum. Ezechias morbi seu amen postulat, & quindecim annos addidit vitæ. Hinc merito canit Ecclesia: *Deus qui merita supplicum exaudis & vota: tua scilicet largitas abundantior, quam postulationes nostræ audaces. Idem tangit & ad Ephesios scribens Apostolus: potens est Deus facere supra id quod petimus aut intelligimus. Ecce rei periculum & experientiam: paralyticus enim non nisi sanitatem postulat, & ecce simul peccatorum remissionem obtinet.*

VII.
Triplex remittendi peccata potestas.

Egregia profecto fuit illa consideratio, at non minus laudanda est, quam iam producimur: esse scilicet triplicem remittendorum peccatorum potestatem, quæ clavis regni cælestis est: prima clavis est potentia & authoritatis, atque hæc ad solum Deum

spectat; solus siquidem ipse auctoritate propria peccata remittit, peccatores in gratiam recipit, qui absolutam ac plenam potestatem ad peccata condonanda nactus est. Quam obrem Dauid peccatis onustus Deo supplicabat: *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.* Est enim clavis excellentia, atque hæc ad Christum spectat, in quantum homo est. Christus enim in quantum carne vestitus, & solus peccatis satisfacit, & salutis nostræ pretium persoluit; potestatem quendam & singularem & excellentem habet, eo quod Agnus Dei est, qui aufert & delet peccata mundi. Vnde Ioannes Zachariæ filius, hoc illum nomine appellauit: *Agnus Dei qui tollit peccata mundi.*

Est denique clavis ministerii, quam sacerdos Dei & Ecclesiæ minister gestat, quam suis Dominus in Euangelio dedit: *Quorum remiseritis peccata remittuntur eis.* Quapropter bene, iudicio meo, obseruat August. Lazarum ad vitam reuocatum ab Apostolis esse deligatum, & iustis exemplum & solutum, ut ita re ipsa ostenderet, peccatorum dissolutorum potestatem sacerdotibus esse concessam, iuxta patentem illas apertissimas: *Quacunque solueritis super terram, & in caelis.* Christus igitur per excellentiam peccatorum remittendorum potestatem possidet, cum paralytico dicat, *Remittuntur tibi peccata tua.*

Notandum hic etiam est, Christum ut hisce verbis triplicem clauem indicat, triplici quoque ratione diuinitatem suam ostendisse: primo Phariseorum cogitationes detegendo, cum dicit: *Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris?* de illo namque dictum est: *scrutans corda & renes Deus.* Et Ieremias: *Tunc si solus cor omnium filiorum hominum.* Et Psalmista: *Nonne Deus requirit ista, ipse enim nouit abscondita cordium.* Deinde in momento temporis, exterius nullo cataplasmate vel malagmate adhibito, paralyticum per sanando, inque rei certitudinem dicendo: *surge, tolle grabatum tuum & ambula.* quod nulla profecto creatura, omne licet artificium adhibeat, præstare queat. Postremo peccata remittendo: est enim hoc euidentis

Psalm. 50.
Potestas peccatorum remittendorum sacerdotibus concessa.

Ioan. 20.

Ioan. 11.

Matt. 18.

Psalm. 7.

Mal. 13.

Psalm. 13.

dens diuinitatis argumentum, & sigillum quoddam maiestatis & potentiae inhnitae; quod testatur Propheta dicens, *solus peccata dimittit.*

Atque hæc est ratio, cur Pharisei, qui eum vt purum & simplicem hominem spectabant, indignati sunt & stomachati, cum audiunt illum peccata dimittere, adeo vt illum quasi in Deum blasphemum suspexerint. Sed CHRISTVS eorum virulentas cogitationes detegens, ad oculum illis patefacit, se tam peccatorum dimittendorum, quam paralyticorum perfanandorum potestatem & auctoritatem à patre accepisse, ait: *Quid est facilius dicere, Dimittuntur tibi peccata tua, an dicere, surge & ambula,* quasi diceret, *Quid? an me blasphemum & impium ducitis, quod peccata commissa dimittam? Nequaquam viri. Sed, vt potestatem habere me, & auctoritatem ostendam, miraculo aliquo id certum faciam, atque ideo paralytico huic membrorum vsum, vt videtis, restituo, vt hinc manifestum fiat, si corporis paralysis sanare poteruo, eadem haud dubie ratione animæ morbos me sanare posse. Vnum quippe qui potest, poterit & aliud, nam quid est facilius dicere, dimittuntur tibi, &c.*

Peccatoris iustificatio ipsa mundi creatione difficilior.

Ex hoc Iesu Christi argumento Theologi omnes liquide inferunt, difficilius esse peccatorem ad iustificationem perducere quam paralyticum sanare; & quamuis Deo vtrumque æque facile sit, nihilominus ad rem ipsam respectu habito, & agendi modo considerato, vnum altero videretur difficilius: Imo credit Augustinus, vnius duntaxat peccatoris iustificationem multo esse difficiliorem, quam cæli terræque creationem. Ratio autem quam affert optima & convenientissima est, quod in peccatoris iustificatione aliqua habeatur contradictio, nulla vero in mundi creatione; contrarietas autem agenti difficultatem adfert, vbi vero nulla oppositio est, nec obstaculum, facilia sunt omnia. Hinc in Physicis asserit Aristoteles, si fieri posset, vt in vacuo dari posset motus, illum in momento futurum, quod nulla ibi sit contrarietas & resistentia, at in anima & peccatoris restauratione sex-

Tom. 2. Pars. Æstiva.

centas contrarietates reperire est, atque ideo perdifficilis. Hinc D. Thomas ait, *Maximum opus Dei esse iustificationem & remissionem peccatorum.*

Si quis in medio cuiusdam ciuitatis casulam stramineam sine vilo cuiusquam impedimento conderet, & deinde arcem moliri vellet, & omnes eum ciues impedirent, & opus quotidie interrumpere: an non posteriorius opus priorum ob opus ipsum, tum ob contradictionem resistentium longe foret difficilius? ita quoque difficilius est peccatorem iustificare, quam mundum condere; primo quod gratia cælos dignitate superet, tum vero quod in peccatore magna sit eorradictio nulla vero in mundi creatione. Hinc colligere potes peccatorem, quam graue sit Deum offendere, quanta peccati penalitiam, & cogitare in singulis, quæ tibi sit Deo Devs remittit peccatis, maiori te Deo obligatum esse, quam si toties in tui vnus gratiam novos cælos conderet: respice igitur & attende, quam illi deuictus sis, cum toties tibi delicta condonarit.

Redeo igitur ad lineam, & dico Saluatorem Dominum paralytico dixisse, *Surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam.* Tria ecce iniungit, primum, vt surgat, vt peccati lapsum denoret, deinde vt grabatum tollat, ne cui scandalo sit; denique vt domum concedat, ne prauo aliorum contubernio corrumpatur. Surgere iubet, gratiæ statum indicans; lectum tollere, peccati occasiones euitandas ostendens; domum ire, mundum fugiendum indicans, *Surge* è peccati sordibus: *Tolle lectum tuum* tam diurnæ sordiditatis; *& vade in domum tuam*, bonis operibus vt incumbas. *Surge piger & vecors: tolle lectum tuum* adulter & fornicator; *& vade in domum tuam* vagabunde, deses & otio diffuens. *Surge*; nam satis superque in vitiorum luto volutatus es: *tolle lectum tuum*; malas consuetudines proferendo; *& vade in domum tuam*, quietem cole, & improborum fuge consortia.

Surge, infelix ac miser; *tolle lectum tuum*; Tres infirmoribus; *& vade in domum tuam*; paralytice. gnes memoribus; *peccator vera delictorum confessio.*

R r ac; tolle

nes circa
sanationē
paralytici
huius.

ne; tolle lectum tuum, & concute stratum vitiorum vera contritione; *Et vade in domum tuam*, iisdem satisfactorius. Surge religiose, qui toties in peccata prolapsus es; tolle lectum tuum, aufer scandala quæ dedisti, *Et vade in domum tuam*, reuertere ad cœnobium tuum. Surge dissolute ac lubricæ sacerdos; tolle lectum tuum, & aufer & eiice mulierculas; & concubinas; *Et vade in domum tuam*, vt precibus incumbas. Surge tu Pastor & Episcopo, qui toties mala subditis dedisti exempla; tolle lectum tuum, desere aulam & secularia negotia. *Et vade in domum tuam*, ito ad parochiam & diœcesim tuam. Surge iudex inique, & desiste ab iniustitia & aurius euerti noli pati; tolle lectum tuum, lucro tuo & stipendio contentus esto; *Et vade in domum tuam*, tuis vttere, aliena non vsurpes, proximum fœnore & vsura non exedas. Surge mulier è fundo vanitatum tuarum; tolle lectum tuum, thorum maritalem nobilicitiis amplexibus violare; *Et vade in domum tuam*, noli huc & illuc discurrere, sed rei domesticæ curam gerito.

Surge anima mea è peccati strato; tolle lectum tuum, fuge delicias & amorem oculi; *Et vade in domum tuam*, quietem dilige, vt pœnitentiam agas. Surge, recta ad virtutem contende, tolle lectum tuum, vitiorum strato te corripe; *Et vade in domum tuam*, tui ipsius cognitionem ingredi. Finem non inuenirem, imo ad annum me paralyticus hic detineret, si aures & fidem adhibere liberet.

Sed ecce abit. Vix enim finierat Saluator verba, & ecce statim ille lecto profilit, stat in pedes, abit, redit & currit aliorum hominum instar. Egregium profecto miraculum, quo omnes in admirationem rapiuntur: miraculum inquam, quod morbido gaudium, populo admirationem, & Christo nomen peperit. Nihil enim circumquaque audias, quam iubilum & laudum cœtæ & gloriam, *Videntes autem turba timuerunt, & glorificauerunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus.*

Nostrium quoque est, Auditores, illum laudare; admiremur igitur eius potentiam,

mirabilia eius deprædicemus. Illius diuinitatem agnoscamus, & egregium hocce miraculum nobis documento sit: imitemur scilicet fidos illos baiulos qui tam sedulam nauauit operam, vt paralyticus hic salutem consequatur, illorum ad imitationem ægrotis succurramus, salutem peccatorum procuremus, & paralyticos Christo offeramus. Cogitemus mundum & praïorum consortium sanctis propositis sæpe obesse ac detrimentum afferre, imo impedire quo minus ad Christum accedere possimus, & repagula obicere, cū etiam turbæ hæ in causa sint, quo minus paralyticus hic Christo offerri queat. At quando mundus salutem nostræ aduersabitur, & ianuam occludet, qua ad Christum accedamus, in altum nos sustollamus, rectum petamus, & domorum fastigia rerum diuinarum in contemplatione transcendamus. Pedibus quoque illius aduoluamur supplices, & vbi a peccatorum paralyti nos liberatos viderimus, surgamus, quo bona edamus opera, lectum & peccandi occasiones deseramus, & in domum nostram secedamus, otium & quietem confectantes, quo debitæ ei gratiarum actiones persoluamus.

Atque ita vt fiat par est, summe animarum rector. Quor cheu! hodierna die morbidi, quot paralytici reperiuntur; Tu illos perfana Domine, quos tibi offeremus, tibi suppliciter ad genua procidimus, vt illis misericordiam ostendas. Illorum igitur miserere, us succurre, ac benignum te exhibe. Vix enim illos sanaueris, quin statim è peccati stratu surrecturi sint, te secuturi recti purificantes lectos ac voluptatum grabata derelicturi, & in propriam domum concessuri, vt ibi te laudando & glorificando, expectemus interim, donec in domo illa æterna in sempiternum te laudemus, cuius aliquando compotes

nos futuros speramus, ad quam nos conducat Pater & Filius & Spiritus Sanctus. Amen.

(**)